

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Leusden, 28 augustus 2023

Gemeente Leusden

Ter attentie van het college van burgemeester en wethouders,
per e-mail verzonden naar: gemeente@leusden.nl
wordt in kopie verzonden naar de gemeenteraad

Betreft: bezwaar tegen besluit 72597/959584/2675941

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij maken wij bezwaar tegen uw besluit met nummer 72597/959584/2675941 met datum 18 juli 2023. U hebt ons verzoek tot een bijdrage in de kosten van de kinderopvang op grond van een sociaal medische indicatie (SMI) afgewezen. In deze brief leest u de reden van ons bezwaar.

1. Samenvatting

Omdat mevrouw [REDACTED] ziek is en niet kan werken komen wij niet in aanmerking voor de kinderopvangtoeslag. Wij moeten de kosten voor kinderopvang voor onze twee kinderen helemaal zelf betalen. Mevrouw [REDACTED] is ziek, en kan dus niet voor de kinderen zorgen. De gemeente heeft de SMI regeling onterecht ondergebracht onder de bijzondere bijstand. De SMI regeling zou niet inkomensafhankelijk moeten zijn. De gemeente dient juist maatwerk te leveren bij het toepassen van de SMI gelden die zij heeft ontvangen.

2. Gemeente past onjuiste grondslag toe

U schrijft dat wij geen bijzondere bijstand kunnen ontvangen omdat onze draagkracht hoger is dan de noodzakelijke kosten. Uw berekening wordt niet betwist. Maar u baseert uw besluit op de verkeerde gronden. De SMI dient niet inkomensafhankelijk te zijn en voor iedereen die deze nodig heeft toegankelijk te zijn. Dat blijkt uit de VNG richtlijn (zie bijlage) en dat was ook de doelstelling van de wetgever. De gemeente Leusden koppelt de SMI dus onterecht aan de bijzondere bijstand. De hoogte van onze draagkracht en de noodzakelijke kosten zijn dus niet relevant voor de vraag of wij in aanmerking komen voor de SMI. Dit wordt hieronder verder uitgelegd.

U verwijst in uw besluit naar art. 35 Participatiewet. De SMI valt echter niet onder de bijzondere bijstand, zodat de gemeente haar besluit op de onjuiste grondslag baseert en haar besluit daarmee ongegrond is.

3. Onze situatie

Wij hebben twee kinderen (1 en 7 jaar). Mevrouw [REDACTED] is al lange tijd ziek en kan daardoor niet zeven dagen per week voor de kinderen zorgen. Meneer [REDACTED] werkt fulltime en kan doordeweeks niet voor de kinderen zorgen. Het is voor mevrouw [REDACTED] en ook voor de kinderen essentieel dat zij twee dagen per week naar de kinderopvang/BSO kunnen zodat mevrouw [REDACTED] tijd heeft te herstellen en de andere dagen weer de zorgtaak aan te kunnen. Dit is ook van belang voor de ontwikkeling en sociale vaardigheden van onze kinderen.

Wij zijn in 2020 naar Leusden verhuisd. Daarvoor woonden wij in Amsterdam en hebben wij wel de SMI ontvangen. De SMI is in Amsterdam niet inkomensafhankelijk (maar wel een inkomensafhankelijke bijdrage).

Toen wij overwogen om naar Leusden te verhuizen, konden de instanties in Leusden ons niet vertellen of wij in aanmerking zouden komen voor de SMI of niet. En wat de regels hiervoor waren. We wonen hier met veel plezier, maar als we dit hadden geweten waren we niet naar Leusden verhuisd.

4. Strijd met Abbb

De gemeente heeft geen beleid/richtlijnen gepubliceerd voor toekenning van de SMI. Daarmee handelt de gemeente in strijd met de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, waaronder rechtszekerheid en gelijkheid. Het is niet kenbaar voor burgers op welke gronden de SMI wordt toegekend.

5. Dit vinden wij er van

Elke maand betalen wij 1.029,56 euro voor de kosten van twee dagen kinderopvang en BSO per week. Deze kosten zijn noodzakelijk en drukken enorm op ons inkomen. Mensen met topinkomens én eigen vermogen hebben zelfs recht op kinderopvangtoeslag via de belastingdienst. Doordat mevrouw [REDACTED] ziek is vallen wij tussen wal en schip. De gemeente Leusden dient de SMI toe te kennen aan gezinnen op sociale en medische gronden, waarvoor zij immers bedoeld is. Niet op financiële gronden. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat de gemeente de SMI gelden aanwendt om bijzondere bijstand te financieren, waarvoor deze gelden niet bedoeld zijn.

Kortom, het blijft steken en is naar onze mening zo onrechtvaardig.

Dit was een beknopte versie van de situatie. Mocht u nog vragen hebben dan gaan we graag met u in gesprek hierover.

Een kopie van dit bezwaar zenden wij naar de gemeenteraad ter informatie.

In de bijlage wordt dit bezwaar verder onderbouwd en wordt meer achtergrondinformatie gegeven over de SMI.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

BIJLAGE 1

In deze bijlage wordt uit relevante documenten geciteerd die het bezwaar ondersteunen.

A. Geschiedenis van de SMI

Kamerstukken II 2013/14, 31 322 (Kinderopvang), nr. 245, p. 1 (Brief van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid).

"Sinds 2005, het jaar van de inwerkingtreding van de Wet kinderopvang (Wko), zijn gemeenten verantwoordelijk voor Sociaal Medische Indicatie en kinderopvang (SMI). Voor SMI kunnen gezinnen in aanmerking komen die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag, bijvoorbeeld omdat maar een van de ouders werkt, terwijl de andere ouder om sociale of gezondheidsredenen tijdelijk niet in staat is om voor de kinderen te zorgen. Kinderopvang kan dan een (tijdelijke) oplossing bieden om de ouders te ontlasten en de ontwikkeling van het kind niet te schaden. (...)

In zo'n 10 procent van de gemeenten lijkt de SMI-regeling als gevolg van het inkomenscriterium dat gesteld wordt niet toegankelijk voor mensen die daar volgens de geest van de landelijke regeling wel voor in aanmerking zouden moeten komen. Het gaat in vrijwel alle gevallen om kleine(re) gemeenten die de SMI-regeling meestal hebben ondergebracht in de beleidsregels bijzondere bijstand of de SMI ad hoc regelen. (...)

Ongeveer 10% van de gemeenten heeft niets geregeld in beleidsregels, verordeningen e.d. Dat betekent niet dat mensen in deze gemeenten niet geholpen worden. Er zullen gemeenten zijn die niets geregeld hebben omdat zij gedurende een bepaalde periode geen aanvragen SMI hebben gehad. Kleine gemeenten met een of enkele aanvragen per jaar zorgen over het algemeen voor een passende oplossing op maat, via eigen gemeentelijke regels. Ik haal de uitspraak van een vertegenwoordiger van een kleine gemeente aan die SMI niet had vormgegeven in beleidsregels of een verordening en geconfronteerd werd met een aanvraag: 'ook al heb ik geen uitgewerkt SMI-beleid, ik zorg er gewoon voor dat deze persoon geholpen wordt.' (...)

Regioplan komt tot de conclusie dat wettelijke borging wenselijk is. Voornaamste argument daarvoor is het wegnemen van de mate van rechtsongelijkheid bij de huidige uitvoering."

(eigen onderstreping)

B. SMI mag niet inkomensafhankelijk zijn

De VNG heeft een richtlijnen opgesteld voor de uitvoering van de SMI (<https://vng.nl/nieuws/smi-regeling-tegemoetkoming-kosten-kinderopvang-uitgelegd>). Zie ook **bijlage 2** bij deze brief. In de richtlijn staat: "*Er mag geen uitsluiting van de doelgroep bestaan op basis van financiële criteria of bij schulden. Het is niet wenselijk gezinnen uit te sluiten door een bepaald drempelbedrag te hanteren op basis van een bijstandsnorm.*". en verder: "*SZW stort jaarlijks 28 miljoen in het gemeentefonds voor de regeling SMI. Gemeenten hebben diverse mogelijkheden om deze middelen in te zetten*". Hiermee handelt de gemeente Leusden in strijd met deze VNG richtlijn.

Uw medewerker Max de Kloe schreef hierover: "Kortweg; er wordt inderdaad gekeken naar inkomen en vermogen. Een deel van de gemeenten hanteert dit, een ander deel van de gemeenten hanteert de tabellen van de kinderopvangtoeslag van de belastingdienst (ook inkomensafhankelijk, maar ook met een hoger inkomen kan je aanmerking komen voor een gedeeltelijke vergoeding van kinderopvang)."

Rapport: <https://public.significant-groep.nl/rapportages/smi-voorziet-in-een-behoefte-waar-in-andere-regelingen-soms-tekort-schieten>
Kamerbrief d.d. 10-11-2020 : <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2020/11/10/brief-onderzoek-invulling-gemeenten-smi>

In het rapport schrijft de staatssecretaris van sociale zaken en werkgelegenheid over het afhankelijk stellen van de SMI van inkomen: *"Een aantal gemeenten kiest ervoor om een inkomenscriterium toe te passen om te bepalen of een ouder wel of niet in aanmerking kan komen voor SMI. Ik wil benadrukken dat in de richtlijnen van de VNG staat dat het onwenselijk is om een inkomensgrens te hanteren en dat ook ik denk dat het belangrijk is dat alle ouders die SMI nodig hebben, daartoe in aanmerking kunnen komen."*

En verder: *"Het aantal gemeenten dat geen SMI toekent omdat ze aangeven daartoe geen financiële middelen te hebben, is 2%. In het overgrote deel van de gemeenten is dit dus geen reden om SMI af te wijzen wanneer daar wel een noodzaak toe bestaat. Gemeenten geven wel aan dat ze weinig grip hebben op hun financiën. Het is niet duidelijk hoeveel geld zij beschikbaar hebben voor SMI."*

Zoals ik begrijp heeft de gemeente Leusden beleidsvrijheid en hoeft daardoor niet te verantwoorden waaraan het SMI budget wordt besteed. De staatssecretaris is van mening dat de SMI niet gekoppeld dient te worden aan het inkomen en het dus niet wenselijk is om SMI te weigeren wanneer dit niet binnen de door de gemeente opgestelde beleidsregels past. De beleidsvrijheid met de niet geoordeelde budgetten is juist bedoeld om als gemeente meer maatwerk te kunnen leveren, passend bij wat een gezin nodig heeft. Tegelijk leiden de niet geoordeelde budgetten tot veel onduidelijkheid over hoeveel geld beschikbaar is om SMI's te verstrekken omdat het geld op een grote sociale bulk terecht is gekomen.

<https://vng.nl/sites/default/files/2020-11/significant-public-onderzoek-sociaal-medische-indicatie.pdf>

Figuur 20 laat zien dat gemeenten in de meeste gevallen een inkomensafhankelijke bijdrage vragen zoals bij de kinderopvangtoeslag (46%). Door eenzelfde bijdrage te vragen voor SMI is de gedachte van gemeenten dat een mogelijke overstap naar de kinderopvangtoeslag op een later moment kleiner is doordat de eigen bijdrage gelijk blijft. Een vijfde van de gemeenten (21%) kiest ervoor om een bijdrage te vragen rekening houdend met de draagkracht naar inkomen en vermogen zoals in de bijzondere bijstand; dit zijn voornamelijk de gemeenten die SMI hebben geregeld in de beleidsregels van de bijzondere bijstand. Van de gemeenten die deel hebben genomen aan de enquête geeft 15% aan dat zij geen eigen bijdrage van ouders vragen. In een uitsplitsing naar gemeentegrootte zien we dat het percentage 'geen eigen bijdrage' net wat hoger is bij gemeenten met minder dan 50.000 inwoners en bij de G40-gemeenten (respectievelijk 17% en 21%).

BIJLAGE 2: Richtlijn VNG

Sociaal Medische Indicatie

Sociaal Medische Indicatie (SMI) is een vangnetregeling die gemeenten de mogelijkheid geeft om gezinnen tijdelijk financieel te ondersteunen in de kosten van de kinderopvang als zij door bepaalde medische of sociale omstandigheden tijdelijk niet in aanmerking voor de kinderopvangtoeslag. De ouder of beide ouders kunnen niet werken door (psychische) ziekte door een crisis in het gezin. Een 'sociale' reden om SMI toe te kennen is bijvoorbeeld als één van de ouders in detentie zit waardoor de ouder niet kan werken, maar ook niet in staat is om de verzorging van de kinderen op zich te nemen. Elke gemeente heeft de beleidsvrijheid om per situatie te bepalen hoe het gezin het beste tijdelijk kan worden ondersteund. De gemeente kan hierbij aansluiten bij de Participatiewet. Het uiteindelijke streven is om het gezin in de positie te krijgen dat de ouders weer meedoen aan het arbeidsproces en/of er weer een opvoedingssituatie in het gezin komt die de SMI overbodig maakt.

Doelgroep

Tot de doelgroep behoren gezinnen waarvan de ouders (tijdelijk) geen recht hebben op kinderopvangtoeslag omdat zij niet kunnen werken vanwege een sociale of medische situatie. De kinderen in het gezin zijn tussen de 0 t/m 12 jaar. De regeling SMI is in principe toegankelijk voor iedereen. Er mag geen uitsluiting van de doelgroep bestaan op basis van financiële criteria of bij schulden. Het is niet wenselijk gezinnen uit te sluiten door een bepaald drempelbedrag te hanteren op basis van een bijstandsnorm.

Indicatie

De redenen waardoor ouders tijdelijk in aanmerking kunnen komen voor een tegemoetkoming in de kosten van de kinderopvangtoeslag op basis van de SMI verschillen per geval, bijvoorbeeld:

- Een kind of de ouder heeft een lichamelijke, zintuigelijke, verstandelijke of psychische beperking waardoor andere kinderen in het gezin beter af zijn met kinderopvang.
- Het gezin is in een sociale of medische crisissituatie beland waardoor de ouders niet in staat zijn de verzorging van het kind op zich te nemen.
- Als kinderopvang in het belang is van de goede en gezonde ontwikkeling van het kind.

De verordening van de gemeente Deventer is een goed voorbeeld van een SMI-regeling (zie bijlage).

De indicatie van de problematiek en het beroep op SMI (duur en omvang) kan het beste worden gedaan door een (medisch) professional, zoals de jeugdverpleegkundige of -arts JGZ, huisarts, gezinscoach of psycholoog. De wijk-/sociale teams kunnen een belangrijke rol spelen in het signaleren van de problemen en/of het verstrekken van informatie over de regeling.

Als de indicatie is vastgesteld, kan de professional, de kinderopvangorganisatie of de ouder een aanvraag voor SMI indienen bij de gemeente. De gemeente (of uitvoerder van de gemeente) controleert of de aanvraag correct is ingevuld en of het gezin in aanmerking komt voor SMI.¹ Als de aanvraag wordt goedgekeurd, bepaalt de gemeente of de uitvoerder van de gemeente de duur (x maanden) en de omvang (x dagdelen kinderopvang). De gemeente is vrij om de aanvraag te verlengen indien de situatie daarom vraagt.

Uitvoering

Om de toewijzing van SMI in de praktijk te kunnen realiseren is het van belang dat maatwerk mogelijk is en dat ondersteuning snel en dichtbij kan plaatsvinden, zonder tussenkomst van extra loketten. Wanneer het gezin al een contactpersoon² heeft, ligt bij de contactpersoon de bevoegdheid om het aantal benodigde uren kinderopvang te bepalen. De contactpersoon kent het gezin en kan inschatten of en welke aanvulling noodzakelijk is in het belang van het gezin.

Het is voor gemeenten niet noodzakelijk alle kosten van de kinderopvang te vergoeden. Aan ouders kan worden gevraagd de eigen bijdrage aan kinderopvangorganisatie zelf te (blijven) betalen. Voor het uitrekenen van de eigen bijdrage kan de gemeente gebruikmaken van de tarieventabel van de belastingdienst. Dit verkleint ook de overstap van de SMI naar de kinderopvangtoeslag op een later moment. Indien de ouders geen eigen bijdrage kunnen betalen, kan de gemeente in beperkte mate besluiten om alle kosten van de kinderopvang te betalen. De gemeente kan daarnaast een eis van wederkerigheid stellen. Dit kan bijvoorbeeld een verplichting zijn voor de ouder om te werken aan een verbetering van de situatie (bijvoorbeeld het volgen van een re-integratietraject) waardoor de regeling SMI op een later moment niet meer nodig zal zijn.

Bekendheid van de SMI

Om SMI goed te laten werken, is het van belang dat alle betrokkenen op de hoogte zijn van de regels rondom SMI. Dit kan worden bereikt door:

- De informatie op de website van de gemeente te plaatsen zodat ouders makkelijk kunnen achterhalen of ze wel of niet in aanmerking komen voor SMI. Ouders die niet in aanmerking komen, plegen minder onnodige telefoontjes.
- Het is van belang dat professionals op de hoogte zijn van de SMI-regeling zodat ze een indicatie kunnen geven. Indien nodig kunnen gemeenten bijeenkomsten organiseren om professionals te informeren over SMI.

---

¹ De SMI is een tijdelijke regeling. De gemeente kan ook nagaan of er andere voorliggende voorzieningen bestaan, zoals het netwerk van de ouders of andere regelingen binnen de gemeente, zoals de VVE (voor- en vroegschoolse educatie) of andere peuterregelingen, of een combinatie hiermee

² Contactpersonen kunnen zijn: jeugdverpleegkundigen, GGD-jeugdarts, gezinscoach, VVE-toeleider of trajectconsulent.

- Binnen de ambtelijke organisatie is het van belang dat beleidsadviseurs binnen het sociale domein en het klantencontactcentrum van de gemeente op de hoogte zijn van degene die over de uitvoering van de SMI gaat.

Financiering?

SZW stort jaarlijks 28 miljoen in het gemeentefonds voor de regeling SMI. Gemeenten hebben diverse mogelijkheden om deze middelen in te zetten en eventueel te combineren, bijv. met de lumpsum van de middelen voor jeugdhulp of met het budget voor peuterregelingen.